

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБ ЗАЙНЯТОСТІ

Реалізація Україною курсу євроінтеграційних перетворень національної економіки відкрила широкі можливості для імплементації різних європейських практик в систему робіт із забезпечення працевлаштування населення, удосконалення інституційного забезпечення розвитку ринку праці, механізми сприяння молодіжній зайнятості, розвитку професійних кваліфікацій працівників як основи ефективної співпраці роботодавців та служб зайнятості. В умовах, які склалися, для Державної служби зайнятості (ДСЗ) України теж настав час якісних змін. Вона має відповідати як європейським вимогам, так і викликам сучасного ринку праці.

ДСЗ є спільною площадкою для ефективної співпраці між її працівниками, представниками органів влади та соціальних партнерів. Вона повинна займатися зайнятстю населення, має бути більш відкритою і для людей, які шукають роботу, і для роботодавців. Сьогодні необхідні різноманітні інструменти, щоб стимулювати роботодавців до створення нових робочих місць. ДСЗ – це структура, яка має бути активним гравцем на ринку праці, має поліпшити сервіси, розширити функціонал територіальних центрів зайнятості, щоб допомагати людям швидше знайти роботу. ДСЗ має посилити напрями навчання, перекваліфікації, підвищення кваліфікації на ті робочі місця, які затребувані ринком праці.

ДСЗ на етапі своєї модернізації активно використовує міжнародний досвід і потребує відповідних законодавчих змін. Це законодавчі ініціативи, які спрямовані на кардинальні зміни доступу шукачів роботи та безробітних до комплексних послуг служби зайнятості, підвищення ефективності роботи персоналу на основі навчання на робочому місці. Особлива увага повинна відводитися питанням молодіжної зайнятості та розвитку професійних кваліфікацій. Кожній людині, незалежно від її професії та посади, яку вона займає, має бути надана можливість для подальшої освіти та кар'єрного зростання. Тому повинна приділятися увага створенню умов для забезпечення якісного навчання – сучасних гнучких навчальних програм для набуття додаткової компетенції, стажування безпосередньо на робочих місцях у роботодавців, надання ваучерів на навчання для людей старшого віку, військовослужбовців-учасників АТО, вимушено переміщених осіб тощо. Зусилля навчальних закладів, соціальних партнерів і державної служби зайнятості мають концентруватися на підготовці фахівців відповідно до реальних потреб ринку праці і запитів роботодавців. А в професійному навчанні особлива роль – вихованню у молоді патріотизму як важливої складової формування особистісних якостей майбутнього працівника, а також умінню поводити себе на ринку праці.

В 2019 році ДСЗ (центральний апарат) трансформовано у Державний Центр зайнятості України, при цьому її передано від Міністерства соціальної політики в управління Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Серед новітніх викликів розбудови її роботи – це неформальна зайнятість населення. Ризики ситуації полягають у тому, що людина-працівник з таким статусом втрачає юридичний зв'язок з роботодавцем, не може розраховувати на будь-які соціальні гарантії.

Якщо людина, яка зайнята на ринку праці неформально, самостійно не уклала договір з роботодавцем про сплату єдиного соціального внеску, то вона не може розраховувати на послуги ДСЗ.

Ще одна проблема функціонування сучасної ДСЗ – це трудова міграція. Для вирішення цієї проблеми має бути комплексне бачення шляхів вирішення питань. Часткових дій фахівців служби замало. Тут слід враховувати й мотиваційну складову (рівень заробітної плати), й стабільність національної економіки (ризики невизначеності розвитку виробництва), й перспективи ухвалення нового Трудового Кодексу (Урядом України заплановано ухвалити до 1 січня 2020 року).

Нині працівниками ДСЗ України ведеться облік найбільш популярних професій серед роботодавців, включаючи ті, для яких характерний найвищий рівень зарплати. Тут є вакансії для технічного спеціаліста, інженера, водія сучасних машин (від 20 до 50 тисяч грн.). Можуть бути високі вимоги до знання іноземних мов. Працівники служби проводять спеціальні тренінги для шукачів місця праці, допомагають пройти профорієнтаційні тести, підготувати резюме, пройти співбесіду. В ДСЗ є власні професійно орієнтаційні платформи, які покликані сприяти розвитку кар'єри шукачів місця праці, запису й проходження онлайн-курсів, тестування тощо. Цікаво, що для безробітних громадян, які поставлені на облік ДСЗ, існує додатковий перелік послуг, пов'язаний з можливістю перенавчання, підвищення власної кваліфікації, проходження стажування на виробничій базі роботодавця. Велика робота проводиться ДСЗ з роботодавцями. Це підбір працівників, допомога у складанні й заповненні вакансій, запровадження електронної звітності (причому за новими формами з електронним інтерфейсом), розвиток електронних сервісів, зокрема, з питань оформлення резюме за єдиним стандартом.

Сучасна ДСЗ (ДЦЗ) України повинна бути готова до перманентних змін. Ефективність її діяльності – це розвиток співпраці з іншими приватними агенціями, пошуковими порталами (он лайн сервісами), які займаються аналізом ринку праці, працевлаштуванням робочої сили, а для роботодавців та шукачів місця праці – наданням різноманітних послуг. Нині на експериментальній основі вивчаються можливості запровадження в країні Інституту кар'єрного радника (з 1 січня 2019 року). Розроблено проект Стратегії розвитку ДСЗ до 2022 року. Нові завдання стосуватимуться законодавчих норм, фінансового регулювання, контролю, ефективності роботи ДСЗ – адже управління усіма послугами, які надаються клієнтам, мають бути об'єднані в одному місці.